

KARTA OPISU PRZEDMIOTU - SYLABUS

Nazwa przedmiotu

Historia architektury 3 [S1Arch1>HA3]

Przedmiot

Kierunek studiów

Architektura

Rok/Semestr

2/3

Studia w zakresie (specjalność)

–

Profil studiów

ogólnoakademicki

Poziom studiów

pierwszego stopnia

Język oferowanego przedmiotu

polski

Forma studiów

stacjonarne

Wymagalność

obligatoryjny

Liczba godzin

Wykład

0

Laboratorium

0

Inne (np. online)

0

Ćwiczenia

0

Projekty/seminaria

0

Liczba punktów ECTS

3,00

Koordynatorzy

dr hab. inż. arch. Grażyna Kodym-Kozaczko
grazyna.kodym-kozaczko@put.poznan.pl

Wykładowcy

Wymagania wstępne

Wiedza: - podstawowa wiedza z zakresu historii powszechnej - podstawowa wiedza niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań procesów historycznych - student ma wiedzę z zakresu sztuki, historii, geografii, matematyki, fizyki przydatną do zrozumienia prostych zależności zachodzących w budowlach na przestrzeni wieków w różnych warunkach klimatycznych - student zna podstawowe metody, techniki (w tym rysunek architektoniczny), konieczny w prowadzeniu wykładów i przygotowania prac semestralnych Umiejętności: - wykorzystywanie dostępnych źródeł informacji, w tym źródeł elektronicznych - student wykazuje umiejętność poprawnego wnioskowania na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł Kompetencje społeczne: - zrozumienie konieczności poszerzania swoich kompetencji, gotowość do podjęcia współpracy w ramach zespołu

Cel przedmiotu

1. uświadamia studentom ciągłość rozwoju tradycji architektonicznej w płaszczyźnie techniki, użyteczności i sztuki w okresie XVII i XVIII wieku (baroku, klasycyzmu oraz innych nurtów w architekturze i sztuce) 2. określa związki między możliwościami technicznymi i poziomem zaspokojenia potrzeb materialnych i duchowych, 3. przedmiot zwraca uwagę na genezę lokalnej specyfiki architektury tego samego okresu w różnych krajach i regionach w okresie XVII i XVIII wieku (baroku, klasycyzmu oraz innych nurtów w architekturze i sztuce), 4. zapoznaje z najważniejszymi, w omawianych okresach, dziełami i twórcami architektury w okresie XVII i XVIII wieku (baroku, klasycyzmu oraz innych nurtów w architekturze i sztuce) 5. uczy o niezmiennych prawidłach twórczego myślenia i dochodzenia do nowych rozwiązań funkcjonalnych, technicznych i formalnych 6. umożliwia poznanie podstawowych zagadnień związanych kompozycją urbanistyczną i architektoniczną, 7. uświadamia różnice w skali ludzkiej i monumentalnej, 8. realizuje pracę w niewielkiej grupie rozwijając umiejętności interpersonalne i odnajdywanie się w różnych rolach, 9. stanowi pole dla ćwiczenia umiejętności rysunkowej prezentacji architektury, 10. umożliwia ocenę porównawczą metod prezentacji graficznej pracy własnej i kolegów.

Przedmiotowe efekty uczenia się

Wiedza:

Student zna:

B.W1. teorię architektury i urbanistyki przydatną do formułowania i rozwiązywania prostych zadań z zakresu projektowania architektonicznego i urbanistycznego oraz planowania przestrzennego;

B.W2. historię architektury i urbanistyki, architekturę współczesną, ochronę dziedzictwa, w zakresie niezbędnym w twórczości architektonicznej, urbanistycznej i planistycznej;

Umiejętności:

Student potrafi:

B.U1. integrować wiedzę z zakresu różnych obszarów nauki m.in. historii, historii architektury, historii sztuki i ochrony dóbr kultury podczas rozwiązywania zadań inżynierskich;

B.U2. dostrzegać znaczenie pozatechnicznych aspektów i skutków działalności projektowej architekta, w tym jej wpływu na środowisko kulturowe i przyrodnicze;

Kompetencje społeczne:

Student jest gotów do:

B.S1. formułowania opinii dotyczących osiągnięć architektury i urbanistyki, ich uwarunkowań oraz innych aspektów działalności architekta, a także przekazywania informacji i opinii;

B.S2. rzetelnej samooceny, formułowania konstruktywnej krytyki dotyczącej działań architektonicznych i urbanistycznych.

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny

Efekty uczenia się przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

1. Wykłady z przedmiotu Historia architektury powszechnej i polskiej kończą się egzaminem. Przewidziany jest termin zerowy egzaminu oraz dwa egzaminy sesyjne, przy czym drugi jest terminem poprawkowym.

• Egzamin z przedmiotu Historia architektury jest pisemny i rysunkowy.

Wykłady:

Ocena formująca:

okresowa kontrola postępów w nauce, aktywność na zajęciach

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0.

Udział procentowy ocen: 0-50% - 2,0 (niedostateczny); 50-60 % - 3,0 (dostateczny); 60-70% - 3,5 (dostateczny plus); 70-80% - 4,0 (dobry); 80-90% - 4,5 (dobry plus); 90-100% - 5,0 (bardzo dobry).

Ocena podsumowująca:

test zaliczeniowy lub (jeżeli jest w programie zapisany egzamin) egzamin pisemny

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0.

Udział procentowy ocen: 0-50% - 2,0 (niedostateczny); 50-60 % - 3,0 (dostateczny); 60-70% - 3,5 (dostateczny plus); 70-80% - 4,0 (dobry); 80-90% - 4,5 (dobry plus); 90-100% - 5,0 (bardzo dobry).

1.1. Szkicownik z wykładów

2. Ćwiczenia pozwalają na bieżącą ocenę zrozumienia omawianych problemów przez każdego studenta.

Rysunkowe opracowanie tematów analizujących strukturę zadanych budowli, prezetacje analiz wybranych obiektów i zespołów urbanistycznych realizowane w systemie gabinetowym oraz in situ, w szkicowniku dyskusja oraz wyjaśnienia, jakich udziela prowadzący umożliwiając właściwą ocenę wiedzy każdego

studenta. Student równolegle przygotowuje indywidualną, własną pracę semestralną, która daje możliwość prowadzenia poszerzonych analiz wybranego do opracowania obiektu. Konieczność graficznego zaprezentowania jej ostatecznych wyników wymusza podejmowanie decyzji syntetyzujących oraz doskonalenie warsztat techniczny i graficzny studentów. W trakcie semestru może odbyć się zapowiedziane kolokwium oraz sprawdzenie bieżącego stanu szkicowników. Końcowa ocena z Laboratorium wynika z częściowych ocen prezentacji, szkicownika, oceny z kolokwium i oceny pracy semestralnej.

Ocena formująca

- ocena wiedzy oraz prezentacji na forum grupy, wspólna analiza i dyskusja;
- ocena pracy semestralnej
- ocena prezentacji na zajęciach w terenie
- ocena z prac rysunkowych - szkicownik
- ocena z kolokwium

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Ocena podsumowująca:

- ocena uzyskana w trakcie egzaminu pisemnego, stanowiąca średnią z ocen częściowych (wiedza i umiejętności rysunkowe)

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

Treści programowe

Historia architektury i urbanistyki europejskiej i polskiej w XVII i XVIII wieku (barok, klasycyzm, wielostylowość - historyzm i eklektyzm), z elementami budownictwa Nowego Świata oraz Dalekiego Wschodu; w kontekście politycznym, społecznym, ekonomicznym, religijnym, naukowym; relacje między nauką i techniką a sztuką i architekturą; związki między koncepcjami ideowymi epoki a formą, funkcją i konstrukcją dzieła architektonicznego; nowa koncepcja i skala przestrzeni architektonicznej i urbanistycznej, początki planowania przestrzennego; przełom estetyczny XVIII wieku - kompozycja krajobrazowa, nowe tematy projektowe wynikające z przemian społecznych i ekonomicznych w okresie rewolucji przemysłowej i Wielkiej Rewolucji Francuskiej; początki architektury inżynierskiej; rola wybitnych twórców w formowaniu stylu epoki i jego ewolucji; relacje architektury i urbanistyki ziem Polski i europejskiej.

Tematyka zajęć

Tematyka zajęć

1. Wprowadzenie do wykładów: omówienie i uzasadnienie merytorycznej zawartości wykładów, literatury przedmiotu, zasad zaliczania. Podstawowe pojęcia: barok, manieryzm, barokowy klasycyzm - klasycyzujący barok, klasycyzm - neoklasycyzm. Barok. Wstęp: uwarunkowania ideowe i polityczne. Przestrzeń barokowa a przestrzeń renesansowa. Barok jako apoteoza władzy boskiej i ludzkiej. Retoryka teatralizacji przestrzeni i form. Współdziałanie sztuk plastycznych z architekturą - totalny charakter sztuki baroku. Przypomnienie źródeł. Barok krajów katolickich i klasycyzujący barok protestancki. Charakterystyczne środki kompozycyjne. Nowatorskie cechy baroku w kontekście rozwoju architektury i urbanistyki.
2. Barok rzymski. Rozwój przestrzenny Rzymu w XVI i XVII wieku (wielka oś kompozycyjna, percepcja przestrzeni w ruchu). Zespół bazyliki św. Piotra C. Maderna i G. L. Bernini: rozbudowa kościoła, place przed bazyliką, Scala Regia, aranżacja i dekoracja wnętrza (konfesja, program ideowy wnętrza pod kopułą, ołtarz, nagrobki papieży), most św. Anioła. Rzym: modelowe rozwiązania przestrzenne i architektoniczne: Bernini, P. da Cortona i F. Borromini (S. Andrea al Quirinale, Santa Maria delle Pace, S. Carlo alle Quattro Fontane, kongregacja s. Filippo Neri, S. Ivo, S. Agnese). Place Rzymu, ich aranżacja, powiązanie przestrzeni zewnętrznej i wewnętrznej (del Popolo, Navona, Spagna). Znaczenie architektury i urbanistyki Rzymu w XVII wieku, wybitnych indywidualności twórczych dla powstania reguł i środków kompozycyjnych baroku europejskiego.
3. Barok północnoeuropejski i środkowoeuropejski. Architektura i urbanistyka barokowego Turynu: G. Guarini i F. Juvarra (kaplica św. Całunu, kościół S. Lorenzo, bazylika Superga, pałace: Carignano, Madama, pałac królewski i pałac Stupingi - rezydencja myśliwska i jej cechy). Wyjątkowość baroku weneckiego - palladianizm: Longhena i S. Maria delle Salute. Znaczenie baroku włoskiego dla Europy katolickiej i Nowego Świata. Barok środkowoeuropejski- uwarunkowania polityczne i religijne: Austria (architektura imperialna), Niemcy, Czechy - architekci: J. B. Fischer von Erlach (początki postawy eklektycznej), B. Neuman, D. Zimmermann, J. Prandauer, G. Baehr, Dienzenhoferowie i ich dzieła. Kościół i klasztor a

rezydencja, problem "barokizacji" architektury, architektura orężem w walce religijnej, poszukiwanie formy barokowego kościoła protestanckiego. Dolny Śląsk: klasztory w Lubiążu, Krzeszowie, Legnickim Polu, kolegium jezuitów we Wrocławiu.

4. Barok we Francji (klasycystyczny barok - barokowy klasycyzm). Tło historyczne, gospodarcze i kulturowe, znaczenie mecenatu królewskiego - akademizm. Rola architektury i sztuki Francji w 2 poł. XVII wieku oraz rozwiązań instytucjonalnych związanych z mecenatem królewskim i państwowym dla kształtowania życia artystycznego w Europie, nowe centrum kultury europejskiej. Architekci, ogrodnicy i dekoratorzy wnętrz: J. Lemercier, F. Mansart, L. Le Vau, C. Perrault, A. Le Nôtre, Ch. Le Brun, J. Hardouin-Mansart. Paryż - specyfika urbanistyki miasta: place królewskie, kościoły kopułowe. Porażka Berniniego (wschodnia fasada Luwru). Przełom w kształtowaniu rezydencji (Le Vau, Le Nôtre) i jej otoczenia: Vaux le Vicomte, Wersal - pałac między dziedzińcem a ogrodem, program ideowy, ogród francuski, miasto rezydencjonalne, dekoracja i wyposażenie wnętrz. Uwypuklenie powiązań między architekturą i zielenią (miasto i rezydencja)

5. Rokoko we Francji: nowa koncepcja rezydencji i mieszkania. Pałac miejski - „hotel”. Rozwój przestrzeni publicznej - place powiązane (Nancy). „Wersale Północy” - Wiedeń, Wuerzburg, Monachium, Zwinger w Dreźnie, Sanssouci, Architektura baroku w Hiszpanii i w Nowym Świecie: między churrigueryzmem a klasycyzującym barokiem. Podstawy wiadomości o architekturze Portugalii i Brazylii. Rosja: Sankt Petersburg i Carskie Sioło. Znaczenie koncepcji rezydencji w okresie rokoka dla kształtowania się nowych koncepcji mieszkania.

6. Architektura w Polsce w 1 połowie XVII wieku. Sytuacja polityczna, społeczna i gospodarcza; periodyzacja polskiego baroku, wielowątkowość stylistyczna oraz wielośrodkowość architektury polskiej 1 poł. XVII wieku, relacje wzorców "importowanych" oraz miejscowych tradycji, mecenas, pierwsze polskie traktaty i wzorniki architektoniczne. Wczesny barok, manieryzm, style rodzime: kalisko-lubelski, "odrodzenie" gotyku. Jezuita i ich kościoły, bernardyni. Styl Wazów (przebudowa zamku na Wawelu, Zamku Królewskiego w Warszawie, zamek w Ujazdowie). Ewolucja koncepcji rezydencji magnackiej i szlacheckiej (od form o cechach obronnych do otwartych): zamek - „palazzo in fortezza” - serliński model dworu i pałacu; pałace warszawskiego traktu królewskiego. Kalwarie. Mury i drewniane synagogi.

7. Dojrzały barok w Polsce. Dominacja środowiska artystycznego stolicy i mecenatu związanego z dworem królewskim. Tylman z Gameren, klasycyzująca koncepcja baroku - związki architektury polskiej z europejską, kształtowanie nowoczesnej postawy twórczej i warsztatu projektowego, formowanie się wzorca nowoczesnej polskiej rezydencji (rezydencje w Puławach, Ujazdowie, Czerniakowie, pałac Krasińskich w Warszawie, Marywil); kościoły: kolegiata św. Anny w Krakowie, bernardynów na Czerniakowie, Sakramentek. Augustyn Locci i pałac-dwór w Wilanowie (program ideowy, a forma rezydencji). Rezydencja i dwór, urbanistyka w epoce saskiej.

8. Późny barok i rokoko w architekturze polskiej - wielośrodkowość: Kresy Rzeczypospolitej, szkoła wileńska < Małopolska. Urbanistyka miast prywatnych. Architektura w Poznaniu i Wielkopolsce od początku XVII wieku do 3 ćwierci XVIII wieku. Sytuacja polityczna, społeczna i gospodarcza regionu, skutki kataklizmów dziejowych w architekturze. Architektura od manieryzmu do rokoka: związki architektury regionu z polską i europejską, znaczenie budownictwa klasztornego, prowincjonalizm i nowatorstwo. Architekci: K. Bonadura Starszy, N. Wąsowski, rodzina Catenazzich, P. Ferrari. Kościoły w Sierakowie i Grodzisku Wielkopolskim. Poznań: kościoły klasztorne bernardynów, jezuitów, franciszkanów - znaczenie wzorca il Gesu. Miasta rezydencjonalne: Leszno, Rydzyna. Kościoły na Św. Górze w Gostyniu i Łądzie.

9. Architektura Wielkiej Brytanii w XVIII wieku - wielokierunkowość stylistyczna. Znaczenie odkryć naukowych i archeologicznych w teorii architektury. Ogród krajobrazowy - nowa relacja między architekturą i naturą, przestrzeń dla wielostylowości architektury, Przełom w estetyce (subiektywne idee piękna). Wielka Brytania - nowym centrum kultury Zachodu: rewolucja przemysłowa i agrarna, imperium kolonialne. Kontynuacja palladianizmu, Greek i Roman Revival, Gothic Revival, picturesque - malowniczość, sentymentalizm, preromantyzm. Architekci i dyletanci, J. Vanbrough, Sir Horace Walpole, Lord Burlington i W. Kent, L. Brown, W. Chambers, J. Wyatt, bracia Adamowie, rodzina Wood, J. Nash. Skwer angielski i dom georgiański, rola zieleni w zespołach mieszkaniowych. Architektura i urbanistyka Bath. Architektura a rozwój techniki.

10. Architektura Francji 2 połowy XVIII wieku. Neoklasycyzm, sentymentalizm, romantyzm. Wielka Encyklopedia i jej klimat intelektualny. Petit Trianon - prywatna rezydencja królewska. „Gotycyzujący” klasycyzm - J. G. Soufflot (Panteon). Piranesi i rewolucjoniści - romantyczna wersja klasycyzmu; P. Contan d'Ivry, J. Gondoin, V. Louis; rewolucjoniści C. - N. Ledoux i E. - L. Boullée („architecture parlante”, architektura utopijna, wpływy w Europie: D. Gilly, J. Soane), J. - N. Durand. Nowi mecenas - nowe tematy architektury. Przełom w nauczaniu architektów, nowoczesna teoria architektury i jej wpływ na rozwój architektury Zachodu. Początki architektury inżynierskiej: geneza estetyki "technologicznej" - relacje między konstrukcją

inżynierską a formą (mosty z żeliwa i żelaza, budownictwo przemysłowe). Klasycyzm w Niemczech, mecenat królewski, wpływ J. W. Goethe. Architekci: C. G. Langhans, D. Gilly, F. Gilly: Brama Brandenburska - Mennica, Berlin centrum kultury niemieckiej, Weimar. Stany Zjednoczone: w poszukiwaniu stylu "narodowego; model kościoła kolonialnego, kapitol w Richmond, palladianizm od architektury Williamsburga do działalności T. Jeffersona, architektura i urbanistyka Waszyngton.

11. Architektura polska w 2 połowie XVIII w. Mecenat królewski (S. A. Poniatowski), magnacki, szlachecki, mieszczański. Wpływ Francji i Wielkiej Brytanii. Projekty i realizacje przebudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Znaczenie zespołu architektonicznego Łazienek Królewskich - nowa koncepcja rezydencji. Architekci oraz arystokratyczni dyletanci i dyletantki: D. Merlini i K. Ch. Kamsetzer. S. B. Zug i nurt awangardowy, preromantyzm (W. Gucewicz). Typy rezydencji wiejskich epoki stanisławowskiej - palladianizm. Ogrody krajobrazowe. Późny barok, rokoko, lokalne warsztaty i regiony.

12. Klasycyzm i wielostylowość w Wielkopolsce oraz Poznaniu. Komisja Dobrego Porządku, przebudowa katedry, kościół ewangelicki na Grobli, odwach, pałac Działyńskich. Typy rezydencji wiejskich w Wielkopolsce: Sierniki, Śmiełów, Rogalin, Pawłowice, Dobrzyca (znaczenie rezydencji palladiańskich w historii architektury polskiej). Rozbudowa Poznania w okresie Prus Południowych - Berlin jako nowe źródło inspiracji architektury i urbanistyki Wielkopolski.

13. Architektura a urbanistyka XVII i XVIII wieku. Repetytorium.

Metody dydaktyczne

1. Wykład kursowy z prezentacją multimedialną.
2. Metoda ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy oraz konwersatorium; graficzna interpretacja omawianej problematyki (szkicownik), analiza i opis obiektów in situ.
3. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).

Literatura

Podstawowa:

1. Giedion S., Czas, przestrzeń, architektura: narodziny nowej tradycji, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1968.
2. Koch W. ; Style w architekturze, Świat Książki, Warszawa 1996.
3. Miłobędzki A. , Zarys dziejów architektury w Polsce; Wiedza Powszechna, Warszawa 1968.
4. Pevsner N. , Historia architektury europejskiej, Arkady, Warszawa 1980
5. Watkin D., Historia architektury zachodniej, Arkady, Warszawa 2001
6. Toman R. (red.), Sztuka baroku, Koenemann, 2004
7. Sztuka świata, t. 7 i 8, Arkady, Warszawa 1994.
8. E-skrypt dla przedmiotu „Historia architektury powszechnej i polskiej”.

Uzupełniająca:

1. Kubalska-Sulkiewicz K., Bielska-Łach Monika, Manteuffel-Szarota Anna , Słownik terminologiczny sztuk pięknych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007
2. Pevsner N. , Fleming J. , Honour H., Encyklopedia architektury, WaiF, Warszawa 1997
3. Ballenstedt J., Architektura. Historia i teoria, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Poznań 2000
4. Fletcher B. , Sir Banister Fletcher's A History of Architecture, New York 2002
5. Moffet M., Fazio M. , Lawrence W., A World History of Architecture, London 2003
6. Topolski J. (red.), Dzieje Poznania, T.1, część 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Poznań 1988 (artykuły T. Jakimowicz, E. Linette, Z. Ostrowskiej-Kebłowskiej).

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

	Godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	75	3,00
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	45	2,00
Praca własna studenta (studia literaturowe, przygotowanie do zajęć laboratoryjnych/ćwiczeń, przygotowanie do kolokwium/egzaminu, wykonanie projektu)	30	1,00